

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів
Кафедра міжнародної економіки
Європейська Асоціація Економістів
Українська Асоціація економістів-міжнародників
Спілка підприємців малих, середніх та приватизованих підприємств

ЗБІРНИК ТЕЗ

Науково-практичного семінару

«Урбаністичні тенденції в світовій економіці»

20 квітня 2023 р.

Київ
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою факультету економіки та управління Київського
університету імені Бориса Грінченка
(протокол № від 2023 р.)*

Редакційна колегія:

Шлапак А.В. – д.е.н., доцент, завідувачка кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Лойко В. В. – д.е.н., професор, професор кафедри міжнародної економіки, Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Ушенко Н.В. – д.е.н., професор, професор кафедри міжнародної економіки, Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Жукова Ю. М. – к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Євтушевська О.В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

«Урбаністичні тенденції в світовій економіці» [Текст]: матеріали науково-практичного семінару (м. Київ, 20 квітня 2023 р.) / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2023. 34 с.

Викладено тези доповідей учасників науково-практичного семінару **«Урбаністичні тенденції в світовій економіці»**, який відбувся у м.Києві 20 квітня 2023 р.

Висловлені у тезах думки та пропозиції можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії. Відповідальність за достовірність інформації, точність назв, статистичних даних, прізвищ та цитат несуть автори. Матеріали опубліковані в авторській редакції. У випадках виявлення плагіату відповідальність несуть автори наданих матеріалів.

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023

ЗМІСТ

Александров Б.В. РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В МІСТАХ УКРАЇНИ	<i>4</i>
Золотоверха А.В. ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВІЙНИ	<i>7</i>
Лойко Є.М. РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ КОМУНІКАЦІЙ У СУЧАСНОМУ УРБАНІСТИЧНОМУ СВІТІ	<i>11</i>
Рибалко А.Ю. СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА У СТРАТЕГІЧНОМУ РОЗВИТКУ МІСТА	<i>13</i>
Савчук Є.О. ФОРМУВАННЯ «ОСНОВ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ» В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ МІСТА: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ	<i>17</i>
Стадник О.І. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ МІСТА КИЄВА	<i>20</i>
Супрунук В. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ МЕГАПОЛІСІВ КИТАЮ	<i>23</i>
Чередніченко А. О. РОЛЬ УРБАНІСТИКИ У РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	<i>25</i>
Ятлук М.А. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В СИСТЕМІ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	<i>31</i>

Александров Богдан Володимирович,
*здобувач ступеня доктора філософії(051 Економіка),
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В МІСТАХ УКРАЇНИ

Стабільний розвиток малого та середнього підприємництва є запорукою економічного добробуту міста. Кожен новий суб'єкт підприємницької діяльності – це потенційне робоче місце та дохід громадянина, як результат, пониження рівня безробіття у місті та збільшення доходів жителів. Проте мінливість та динамічність сучасного середовища вносить докорінні зміни в економічну ситуацію країни. В таких умовах малі та середні підприємства стають дуже вразливим до різноманітних факторів зовнішнього середовища та кризових явищ. Зараз, як ніколи, важливо приділити особливу увагу цій важливій сфері економіки, залучаючи державну владу та органи місцевого самоврядування.

Сьогоднішній день змушує підприємців пристосовуватись до складних сучасних реалій, а саме до встановлення карантинних обмежень, оголошення воєнного стану та активних бойових дій. Негативні наслідки пандемії та війни призвели до часткового чи повного призупинення діяльності цілих галузей підприємницької діяльності. Ситуація вплинула на загальне зменшення попиту, важкості у логістиці, перешкоди у ланцюгах постачання тощо.

Для визначення факторів, які обмежують розвиток малого та середнього бізнесу у містах, було проведено дослідження показників підприємницької діяльності. Цей аналіз допоміг визначити слабкі та сильні сторони, виокремити внутрішні та зовнішні чинники, а також ідентифікувати можливості та загрози розвитку бізнесу у містах. На основі інформації з проаналізованих джерел було створено таблицю SWOT-аналіз (табл.1).

SWOT-аналіз сучасного стану розвитку малого та середнього підприємництва у містах України

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Полегшення процедури створення підприємства. 2. Спрощення системи надання адміністративних послуг для підприємців. 3. Впровадження державних програм допомоги та фінансування малого та середнього бізнесу. 4. Прозорість у сфері держзакупівлі. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вразливість сектору малого та середнього бізнесу до нестійкого економічного середовища. 2. Зниження інноваційної активності. 3. Низька частка підприємств малого та середнього бізнесу у сфері виробничої діяльності 4. Недостатній рівень знань сучасних методів та моделей організації бізнесу серед підприємців 5. Наявність тіньового економічного сектору
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Допомога та підтримка від світових партнерів 2. Збільшення можливостей кредитування малого та середнього бізнесу банківським сектором 3. Потенціал розвитку ІТ-сфери та інших інноваційних сфер 4. Запровадження нових освітніх та консультативних систем для підприємців малого та середнього бізнесу 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Неконтрольована інфляція в державі 2. Непрогнозовані зміни у законодавстві 3. Повільний розвиток економіки 4. Економічні та соціальні наслідки пандемії 5. Бойові дії на території країни та введення воєнного стану

Джерело: складено автором за опрацюванням інформації з джерел [1],[2].

Підводячи підсумки проаналізованої проблематики, можемо сказати, що для вже діючих підприємців переважають такі проблеми, як зменшення попиту і пошук нових джерел фінансування. У той же час, початківці потребують інформаційно-консультаційної підтримки для того, щоб розпочати власний бізнес. Аналіз діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва виявляє наявність кількох системних проблем, які уповільнюють розвиток підприємництва на території міст України. Основною проблемою є брак кваліфікованих працівників та досвідчених підприємців, через зменшення загальної кількості населення, відтік працездатних

людей за кордон. З іншої сторони створює проблеми низька купівельна спроможність населення через інфляцію та бойові дії.

Список використаних джерел:

1. Програма розвитку малого і середнього підприємництва м. Тернопіль на 2023 - 2024 роки URL: https://ternopilcity.gov.ua/app9/programa-2023--2024-priynyata-19_12_22.pdf

2. Програма розвитку малого та середнього підприємництва Кам'янець-Подільської міської територіальної громади на 2023-2025 URL: <https://onedrive.live.com/view.aspx?resid=ECE43D51F9A9D478!71568&ithint=file%2cdocx&authkey=!AB7thrauAjkcE58>

Золотоверха Анастасія Віталіївна
здобувач ступеня магістра,
Київський університет імені Бориса Грінченка
Науковий керівник: Ушенко Наталя Валентинівна
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародної економіки,
Київський університет імені Бориса Грінченка

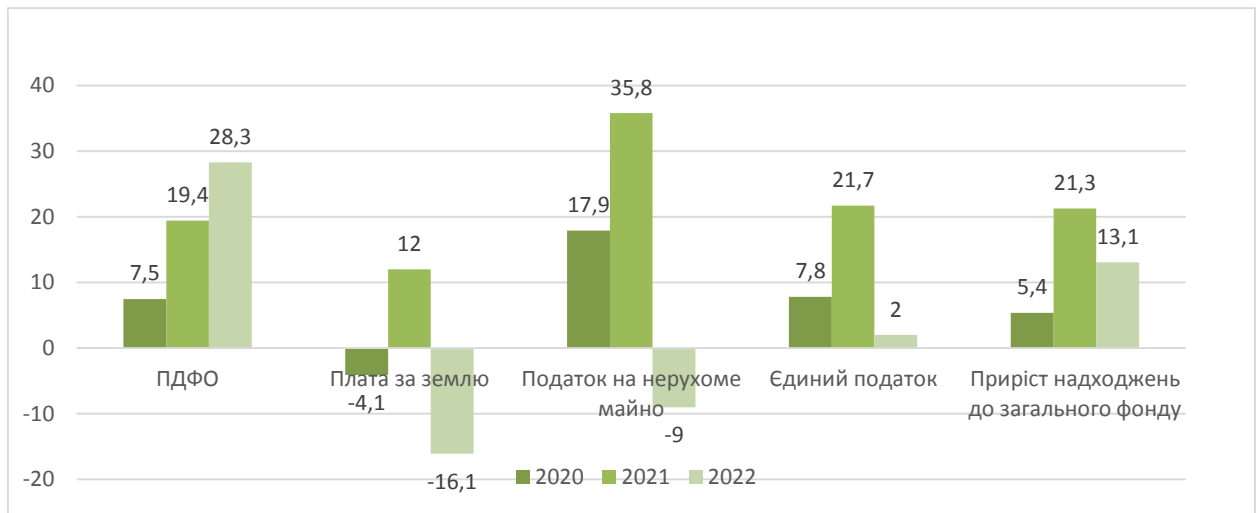
ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВІЙНИ

У сучасних умовах сьогодення територіальні громади зіштовхнулися з труднощами, які неможливо було передбачити та заздалегідь скласти план дій, який би зменшив обсяг витрат та послабив силу впливу викликів, з якими довелося боротися державним та муніципальним органам влади.

До початку повномасштабного вторгнення територіальні громади отримали розширений перелік податкових надходжень, так до місцевих бюджетів зараховуються зараз такі види податків та надходжень [1]:

- 60% ПДФО;
- 25% екологічного податку;
- 5% акцизного податку;
- 100% єдиного податку та податку на прибуток підприємств комунальної власності;
- 100% податку на майно та ін.

Процес децентралізації передбачає певний рівень автономії громад, тому зрозуміло, що головним способом отримання доходів є саме податкові надходження. У період повномасштабного вторгнення вони скоротилися (рис. 1), що обумовлено скороченням кількості підприємств та дохідності їх діяльності. Загальний рівень доходів порівняно з минулим роком виріс на 13,1%, що в загальному показує позитивну тенденцію, однак слід розглядати зміну приросту кожної статті доходів.

Рис. 1. Приріст доходів місцевих бюджетів в період 2020-2022 рр., % до попереднього року.

Джерело: складено автором на основі [2].

Якщо порівнювати основні показники статей доходів з податкових надходжень, то рівень таких податків до бюджетів зріс: єдиний податок (2% порівняно з 2021 р.), податок на доходи фізичних осіб (порівнюючи з 2021 роком збільшення відбулося 28,3%) [3]. Це зумовлено:

- зростанням грошових виплат військовослужбовцям, якщо говорити про ПДФО, оскільки вони у загальній сумі складають третю частину (11,1 млрд. грн.) з загальної суми надходжень (33,3 млрд. грн.) Однак рівень надходжень ПДФО, що сплачується з доходів платника податку у вигляді заробітної плати знизився і до кінця року не зміг піднятися вище рівня 2021 року, проте його рівень вищий, ніж у 2020 році.

- щодо єдиного податку, то за рік показник рівня надходжень цього податку зазнавав разючих змін, оскільки держава надала можливість великому бізнесу перейти на спрощену систему оподаткування, що призвело до того, що навіть підприємства, які мали змогу платити повну ставку податку переходили на спрощену систему та платили меншу суму. Однак, загальний приріст за рік був позитивним, хоч і зріс порівняно з попереднім роком несуттєво.

Однак були податки, які зменшилися, якщо порівнювати з 2021 роком: плата за землю (зниження показника на 16,1%), акцизний збір – алкоголь, тютюн, пальне (зменшення суми відбулося на 26,7% порівняно з 2021 роком) [3]:

- якщо розглядати податок на землю, то таке зменшення суми надходжень зумовлено законодавством, оскільки з березня на територіях, де ведуться бойові дії податок на землю не нараховується;
- акцизний збір зазнав такого зниження у зв'язку з пільгами, які були актуальним довгий період часу в минулому році.

Як вже було сказано вище, рівень деяких видів податкових надходжень знизився в результаті зміни до законодавства або ж застосуванню пільг, однак зміни відбулися не тільки в цій сфері. Так, за 2022 рік відбулося спрощення механізму оплати товарів та послуг, що оплачуються бюджетними коштами. Також застосовується пріоритетність казначейського виконання витрат [4]. У результаті таких змін бюджетні рішення стають оперативнішими та впорядковується вектор витрат, тобто кошти спрямовуватимуться на найважливіші потреби захисту цілісності та в подальшому відновлення економічного потенціалу.

Разом з тим варто виділити пріоритетні напрямки розвитку територіальних громад на сьогоднішній день, коли зовнішні загрози все ще є актуальними та вносять свої корективи в роботу державних органів влади.

Так, завданнями, на які слід звернути увагу, виступають:

- розвиток партнерських відносин між місцевими органами влади та громадськими організаціями;
- створення соціальних організацій, які матимуть змогу забезпечувати доступні та якісно високі соціальні послуги [5];
- розробку нових інструментів, здатних підвищувати рівень фінансового забезпечення соціальної сфери територіальних громад [5];
- розширення форм інституційної спроможності ТГ;
- розвиток інтелектуального потенціалу ТГ.

На сьогоднішній день, тільки об'єднавши зусилля державних органів, місцевих представників влади, підприємницький сектор та громадські організації, зможемо підтримувати життєдіяльність територіальних громад у воєнний період, створювати необхідний фундамент для економічного розвитку, що в подальшому сприятиме покращенню життя мешканців та підвищенню рівня послуг, що надаватимуться.

Отже, розвиток територіальних громад є, був та залишається важливим питанням у загальному розвитку держави. Звичайно, воєнні дії змінили вектор, який є наразі пріоритетним для органів місцевої влади, однак тільки сталість територій та правильно побудована взаємодія всіх учасників процесу розвитку ТГ (місцевих органів влади, сектору бізнесу та жителів громади) може забезпечити вихід з кризи та підвищення рівня життя для мешканців.

Список використаних джерел:

1. Сенищ, П., & Фугело, П. Фінансово-бюджетна підтримка соціально-економічного розвитку територіальних громад в умовах війни. [Електронний ресурс] // Економіка та суспільство. – 2022. – (39). – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-89>
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний режим] – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/vykonannia-dokhodiv-mistsevykh-biudzhetyv>
3. Децентралізація влади. Аналіз виконання місцевих бюджетів за 2022 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/news/16105>
4. Іжа М., Пахомова Т., Голинська О. Проблеми розвитку громад і територій в умовах війни та післявоєнного відродження в координатах стійкості та сталості [Електронний ресурс] // Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 15-28 квітня 2022 р.). – С. 130-133. — Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/730933/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7_%D0%A2%D0%BE%D0%BC%20%D0%86.pdf#page=130
5. Липова С., Прямухіна Н. Перспективи розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні. // Вісник студентського наукового товариства Донецького національного університету імені Василя Стуса. – 2022. – Вип. 1. – С. 167-171. – Режим доступу: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/12092>

Лойко Єлизавета Миколаївна,
*здобувач ступеня доктора філософії (051 Економіка),
Київський університет імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна*

РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ КОМУНІКАЦІЙ У СУЧАСНОМУ УРБАНІСТИЧНОМУ СВІТІ

Розвиток сучасних економічних систем характеризується стрімким розвитком діджитал-комунікацій. Цифрові технології створюють нові можливості для комунікацій між фізичними та юридичними особами. Цифрові комунікації стають частиною як особистого так і професійного життя. Цифрові комунікації дозволяють співробітникам, партнерам по бізнесу та іншим особам спілкуватися у режимі реального часу, проводити наради, конференції тощо за допомогою Skype, Zoom, Google meet, що значно скорочує втрати робочого часу на переміщення людей до необхідної локації. Сучасні діджитал-технології застосовують при створенні рекламного продукту. Реклама товарів та послуг здійснюється із застосуванням інструментів Інтернет-маркетингу і є адресною або таргетованою [1]. Завдяки розвитку діджитал-технологій швидкими темпами розвивається е-комерція. Обсяг світового ринку е-комерції зростає швидкими темпами. Україна також долучена до процесу зростання ринку е-комерції. Обсяг грошового обороту на ринку е-комерції у 2021 р. склав 3,73 млрд. дол. США, прогнозний обсяг на 2023 р. складає вже 4,35 млрд. дол. США [2]. Безумовно на обсяг ринку е-комерції відчутний вплив війни на території України, проте навіть у таких важких економічних умовах, обсяг ринку е-комерції зростає. Подальший розвиток діджитал-технологій бути сприятиме підвищенню рівня обслуговування клієнтів на ринку е-комерції, підвищенню рівня безпеки безготівкових розрахунків, розробки нових більш швидких логістичних шляхів доставки товарів до споживачів.

На ринку праці очікується зростання попиту на професії, які пов'язані з діджиталізацією всіх сфер економіки. До фахівців будь-якої спеціальності також будуть вимагати умінь володіння діджитал-навичками. В сфері освіти при підготовці фахівців як у закладах вищої освіти та фахової передвищої освіти велика

«Урбаністичні тенденції в світовій економіці»

увага приділяється саме формуванню компетентностей щодо володіння діджитал-навичками. До випускників закладів загальної середньої освіти також ці вимоги висуваються. Проте молоде покоління швидко освоює нові діджитал-технології, вміє ними користуватися та навіть пропонує та розробляє свої діджитал-продукти у різних сферах. Практичні навички та уміння користування сучасними діджитал-технологіями та застосування них проявляється у сучасному онлайн спілкуванні та навчанні. Молоде покоління швидко освоює соціальні мережі, сервіси онлайн навчання, можливість спілкування за допомогою відео-конференцій та інших меседжерів. Кожного року зростає кількість користувачів Інтернетом та соціальними мережами. Українці, витримуючи важке випробування війною, швидко освоюють нові технології онлайн спілкування. Завдяки поширенню онлайн технологій в освітньому процесі діти, навіть в умовах воєнного стану в Україні, змогли отримати якісні освітні послуги. Важкі випробування випали на долю всіх здобувачів освіти в Україні цієї зими, коли вони повинні були навчатися в умовах відсутності електроенергії та Інтернету, внаслідок обстрілів об'єктів критичної інфраструктури. Проте більшість закладів освіти дуже гнучко підійшли до вирішення цього питання здійснюючи процес навчання в асинхронному режимі. Таким режим освітнього процесу потребував здійснення більших обсягів роботи від викладачів, тому що їм потрібно було заповнювати інформацію у системах електронного навчання, здійснювати запис відео-занять для розміщення у цих системах. Зважаючи на те, що викладачі також знаходились в тих же умовах певних обмежень щодо електроенергії та Інтернету, то забезпечити якісно наповнення контенту в системах електронного навчання було дуже непросто, проте можливо завдяки діджитал-інструментам та діджитал-навичкам.

Список використаних джерел:

1. Лойко В. В., Лойко Є.М. Застосування інструментів інтернет-маркетингу як сучасного засобу рекламної діяльності підприємства. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2020. № 1(5). С.45-55. <https://doi.org/10.32750/2020-0104>
2. Digital Markets. eCommerce, Ukraine. — Statista, June 2022, <https://www.statista.com/outlook/dmo/ecommerce/ukraine>.

Рибалко Ангеліна Юріївна
здобувач ступеня бакалавра,
ОПП «Економіка міста. Урбаністика»,
Науковий керівник: Ушенко Наталя Валентинівна,
доктор економічних наук., професор
професор кафедри міжнародної економіки
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА У СТРАТЕГІЧНОМУ РОЗВИТКУ МІСТА

У сучасних умовах України, головною стратегічною метою державного управління і регулювання є забезпечення соціально-економічної безпеки регіону. Однак, через кризові ситуації, розвиток ринкових регуляторів затримується, адже це призводить до погіршення соціально-економічного стану як регіонів, так і країни в цілому. На сьогоднішньому етапі ми стикаємося зі структурною деформацією та незбалансованістю соціально-економічної системи регіону, що призводить до збільшення численних загроз, які потребують більш ефективних заходів. В умовах кризових ситуацій в регіонах і країні загалом необхідне використання ефективних методів державного управління та адміністрування. Одним з найбільш перспективних інструментів для попередження та нейтралізації загроз економічній безпеці регіону є методика цілеспрямованого програмування соціально-економічного розвитку територій. Це включає в себе використання цільових програм соціально-економічного розвитку, що має підтвердження у зарубіжному досвіді регіонального управління.

Програми є важливим інструментом, яка сприяє позитивній зміні ситуації в регіоні на внутрішньому та зовнішньому ринках, а отже, покращенню його соціально-економічної безпеки [1]. Відповідно до тверджень Б. Мініна соціальна безпека – це стан суспільства, за якого забезпечується нормальний рівень соціальних благ – матеріальних, санітарно-епідеміологічних, екологічних, психологічних та інших, що визначають якість життя людини і суспільства. Вагомий внесок у дослідження регіональних аспектів забезпечення соціально-економічної безпеки держави зробили українські та зарубіжні вчені, а саме: О.Власюк, В.Ткаченко,

«Урбаністичні тенденції в світовій економіці»

М.Єрмошенко, Л.Абалкін, В.Третяк та багато інших. Але, незважаючи на це, на даний час практика та методичне забезпечення процесу забезпечення економічної безпеки не орієнтовані на прогнозно-стратегічні рішення та заходи в цьому напрямку [2]. О. О. Сиченко вказує на те, що інструментом забезпечення соціальної безпеки суспільства є соціальна політика; об'єктом соціальної політики є соціальна сфера і соціальні відносини, що розвиваються на основі взаємодії особистісного і групового соціального статусу, міжособистісних і групових зв'язків, обумовлених змістом і диференційованим характером трудової діяльності, майнового стану, матеріального добробуту, спрямованістю політичних орієнтації тощо; суб'єктами соціальної політики є держава, місцеві органи влади і самоврядування, суспільно-політичні організації, трудові колективи тощо. У центрі соціальної політики – соціальні потреби й інтереси людей, задоволення яких є обов'язковою передумовою сталого розвитку суспільства. Мірилом соціальної безпеки є індивід, його можливість вести гідне життя, вільно розвиватися і задовольняти свої потреби. Соціальна політика є засобом досягнення визначених цілей, таких як встановлення якісного і гідного рівня життя, досягнення соціальної рівноваги в суспільстві, гармонізація суспільних відносин, які сприяють політичній стабільності держави і забезпеченню національної безпеки [3]. Оскільки на сьогоднішній день, в зв'язку із ситуацією в країні, великий відсоток громадян України неспроможні забезпечити безпеку власними зусиллями, то напрямок соціальної безпеки є одним з найголовніших факторів в плануванні стратегій розвитку міст.

Процес формування комплексу організаційно-управлінських заходів включає розроблення напрямків для поліпшення концептуальної, законодавчої та нормативно-правової бази, що стосується забезпечення соціальної безпеки. Також передбачається впровадження науково-обґрунтованої системи оцінки та вимірювання соціальної безпеки, отже формування ефективної державної та регіональної політики з метою усунення соціальних загроз національній безпеці, будуть створені механізми саморегуляції для підтримки рівня соціальної безпеки. В.А. Гошовська стверджує, що існує прямий зв'язок між соціальною безпекою і

соціальним розвитком. Вважаю, що без розвинених соціальних відносин, не існує сталої соціальної безпеки. А соціальна безпека – є дзеркалом зрілості процесів суспільного та соціального розвитку.

Соціальну безпеку можна розглядати як комплексне, багатофункціональне поняття з розгалуженою структурою. До структурних елементів соціальної безпеки, відповідно до функціонального призначення, належать: безпека проживання, безпека харчування, безпека зайнятості, безпека здоров'я, особиста безпека, криміногенна безпека, безпека навчання, безпека відпочинку. Показники, що відображають рівень та якість життя населення, визначаються як індикатори загострення соціально-економічних і політичних відносин, соціальної напруженості з приводу несправедливого розподілу суспільних благ, що є імпульсом до внутрішнього протистояння та небезпечним для суспільства. Саме за допомогою вказаних індикаторів відбувається управління соціальної безпеки, що містить моніторинг й прогнозування кризових явищ соціально-економічного характеру (табл. 1) [4].

Таблиця 1

Індикатори соціальної безпеки

№ з/п	Індикатор	Одиниця вимірювання	Порогові значення
1.	Очікувана тривалість життя при народженні	роки	не менше 70
2.	Коефіцієнт природного приросту населення (на 1 тис.)	особи	не менше 2,8
3.	Сумарний коефіцієнт народжуваності населення (середня кількість дітей, народжених жінкою за все життя)	особи	не менше 2,2
4.	Відношення середньої зарплати до прожиткового мінімуму	рази	не менше 3
5.	Відношення мінімального розміру пенсії до прожиткового мінімуму	рази	не менше 1,5–2
6.	Рівень безробіття (за методологією Міжнародної організації праці)	%	не більше 10
7.	Рівень тривалого безробіття в працездатному віці (відношення кількості безробітних протягом понад 6 міс до загальної чисельності безробітних)	%	не більше 25–30

8.	Кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань (на 100 осіб)	хворих	не більше 60
9.	Обсяг видатків зведеного бюджету на охорону здоров'я відносно ВВП	%	не менше 4
10.	Обсяг видатків зведеного бюджету на освіту (відносно ВВП)	%	не менше 8,3

Джерело: складено автором на основі даних [4].

Я вважаю, що розуміння соціальної безпеки повинно включати цілі та всі основні компоненти концепції. Тобто, соціальну безпеку ми розуміємо як складну багатофакторну категорію, яка репрезентує стан безпеки соціальних інтересів індивідів, економічних суб'єктів, суспільства та країни, а з одного боку – здатність протистояти різноманітним дестабілізуючим формам поведінки. Зовнішні та внутрішні чинники, що створюють реальну загрозу соціальній стабільності, тобто загрозу соціальної напруги, а з іншого боку, забезпечують систему соціального захисту та зрілість соціальних інститутів.

Аналізуючи індикатори соціальної безпеки, необхідно зазначити, що медична діяльність має на них як прямий, так і опосередкований вплив. Від розвитку фармації та якості медичної допомоги залежать тривалість життя та кількість уперше зареєстрованих захворювань. Опосередковано від рівня медицини та фармації залежать коефіцієнт природного приросту населення і коефіцієнт народжуваності населення через упевненість людей у безпеці та збереженні здоров'я як матері, так і дитини.

Список використаних джерел:

1. Danylyshyn B, Onyshchenko S. (2019). Socio-economic security modern approach to ensuring the socio-economic development of the region. *Economics and Region*. № 4 (75). P. 6-13. URL: <http://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/1805/1487>
2. Третьяк В.В., Гордієнко Т.М. Програмно-цільовий підхід до забезпечення економічної безпеки регіону. 2012. № 3. с. 1-2. URL: http://re.gov.ua/re201203/re201203_034_TretyakVV,HordiyenkoTM.pdf
3. Галиця І.О., Гетьман О.О. Становлення механізму соціальної безпеки: наукова детермінація. 2017. № 2. с. 2. URL: https://re.gov.ua/re201702/re201702_062_HalytsyaIO,HetmanOO.pdf
4. Індикатори соціальної безпеки URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/6639/socialna-bezpeka>

Савчук Єлизавета Олексіївна,
здобувач ступеня бакалавра,
ОПП «Економіка міста. Урбаністика»,
Науковий керівник: Євтушевська Ольга Володимирівна,
Кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки,
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

ФОРМУВАННЯ «ОСНОВ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ» В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ МІСТА: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Вперше концепт «зеленої» економіки було описано британським екологом Пірсом у книзі «План зеленої економіки». За його думкою «зелена» економіка – це форма економічного розвитку, яка замінить традиційну економічну модель виробництва та діяльності, це органічне поєднання соціального розвитку та захисту навколишнього середовища. Основною ціллю є створення екологічно безпечного суспільства.

Розвиток місцевих громад та підвищення рівня життя суспільства є вагомими аспектами «зеленої» економіки. Дослідження показали, що комплексні підходи в політиці розвитку є необхідними для становлення «зеленої» економіки. Впровадження «зеленої» економіки залежить від місцевих громад, науково-дослідницьких установ, уряду та ринку.

Модель «зеленої» економіки забезпечує гармонійну пропорцію між економічним розвитком та збереженням планети. До підцелей реалізації цієї мети виділяють:

- 1) захист, збереження та відтворення природного капіталу, раціональне використання, мінімізація втрат невідтворювальних ресурсів та біорозмаїття;
- 2) впровадження ресурсоефективності, оптимізація виробництва, фінансування амортизації та розвиток нових технологій, які дозволять мінімізувати відходи на всіх етапах виробництва або використовувати їх для утворення замкненої моделі виробництва, ефективна утилізація відходів;

3) економічний розвиток з врахуванням особливостей «зелених» секторів, розвиток сильних сторін регіону (саме регіону бо місто не є окремою екосистемою, а частиною більших природничих умов);

4) соціальний прогрес, який виражається збільшенні «зелених» робочих місць, підвищення якості послуг та продуктів, яка наразі відзначається погіршенням якості на 60%, підвищення ВВП.

Ключовим фактором, що визначає екологічні проблеми та сталий розвиток міст, є структура землекористування. Аналіз земельного фонду міста Києва, столиці України, показує, що забудовані землі займають більшу частину загальної площі міста - 44,2%, тоді як землі, що входять до складу лісових насаджень, становлять 41,7%. Такий дисбаланс у землекористуванні створює серйозні екологічні проблеми для міста.

Таким чином, дослідження землекористування Києва виявило екологічні проблеми, з якими стикається місто внаслідок швидкої урбанізації та скорочення площі зелених насаджень. Місто прагне вирішити ці проблеми та побудувати більш стале і придатне для життя місто.

Незважаючи на потенційні переваги, зростання зеленої економіки в Україні стикається з низкою перешкод. Суттєвою проблемою є брак фінансування зелених ініціатив. На відміну від 1,8% Польщі та 2,6% Туреччини, Світовий банк повідомив, що у 2017 році Україна отримала лише 0,1% всіх зелених інвестицій у світі.

Перехід до зеленої економіки в Україні досяг певних успіхів. Країна поставила собі за мету досягти 25-відсоткової частки відновлюваних джерел енергії в енергетичному балансі до 2035 року. Станом на 2021 рік близько 6% електроенергії в країні вироблятиметься з відновлюваних джерел. Крім того, уряд запровадив політику заохочення енергоефективності, зокрема, фінансування модернізації систем опалення та створення будівельних стандартів, які надають пріоритет енергоефективності.

Протягом останніх років Європейський Союз має на меті «зелений» розвиток, який реалізується через різноманітні проекти, що стосуються екологізації

економіки, розвитку «зелених» технологій та підвищення ефективності. Як було зазначено раніше оцінка та моніторинг показників є вельми важливим для створення та розвитку стратегій, саме з цією метою було створено індекс GGI, завдяки якому створюються рейтинги екологічного розвитку країн. Індекс GGI враховує кількісні та якісні показники, за якими вимірюється ефективність «зеленого» розвитку кожної країни за чотирма основними категоріями: лідерство та зміни клімату, сектори ефективності, ринки та інвестиції, навколишнє середовище (табл. 1) **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**.

Таблиця 1

Рейтинг країн з найвищим індексом «зеленого» розвитку

Країна	Показник	Період
Швеція	0,7608	2010-2018
Швейцарія	0,7594	2014-2018
Ісландія	0,7129	2010-2018
Норвегія	0,7031	2010-2018
Фінляндія	0,6997	2010-2018
Німеччина	0,6890	2010-2018
Данія	0,6800	2010-2018
Тайвань	0,6669	2014-2018
Австрія	0,6479	2014-2018
Франція	0,6405	2010-2018

Переважна частина країн, які входять до Європейського Союзу, займають високі позиції у рейтингу «зеленого» розвитку, винятком є деякі країни як Болгарія, Румунія, Естонія, Словаччина, Польща та Чехія, які є на більш низьких позиціях.

Стадник Олександр Ігорович,
добувач ступеня бакалавра,
ОПП «Економіка міста. Урбаністика»,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна

Науковий керівник: Лойко Валерія Вікторівна,
доктор економічних наук., професор
професор кафедри міжнародної економіки
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ МІСТА КИЄВА

Аналізуючи поточний інвестиційний ландшафт міста Києва, це дослідження визначає ключові проблеми та пропонує життєздатні рішення для залучення більшої кількості інвестицій. Висунуті пропозиції включають заходи щодо зміцнення інфраструктури, розвитку спеціалізованих інвестиційних зон, спрощення адміністративних процесів та сприяння сталим практикам.

Київ - місто що швидко розвивається, зі сприятливим географічним розташуванням і багатими ресурсами, Київ має потенціал стати визначним місцем для інвестицій. Однак існують певні перешкоди, які заважають повному інвестиційному потенціалу. Незважаючи на зростання економіки та стратегічне розташування, Київ стикається з різними проблемами, які перешкоджають його здатності залучати та утримувати значні інвестиції.

Київ може залучити різноманітне коло інвесторів, стимулювати економічне зростання та стати провідним інвестиційним центром у регіоні. Результати цього дослідження дають цінну інформацію для політиків, інвесторів та інших зацікавлених сторін, зацікавлених у розкритті невикористаних інвестиційних можливостей у місті Києві. Існує кілька шляхів підвищення інвестиційної привабливості міста Києва.

Потрібно спростити адміністративні процедури та спростити бюрократичні процедури. Також підвищення прозорості та ефективності процесу відкриття та ведення бізнесу може значно допомогти залучити інвесторів до Києва.

Інвестування в інфраструктуру. Інвестування в інфраструктуру транспорту, телекомунікацій, енергетики та водопостачання покращить якість життя в місті, залучить більше підприємств і підвищить загальну економічну конкурентоспроможність міста.

Сприяти інноваціям і підприємництву також піде на користь місту. Створення середовища, яке сприяє інноваціям і підприємництву, може допомогти залучити інвесторів і стимулювати зростання стартапів і малого бізнесу. Цього можна досягти за допомогою створення центрів інновацій а також надання податкових пільг.

Також потрібно заохочувати іноземні інвестиції. Заохочення іноземних інвестицій у Києві може дати вкрай необхідний поштовх економіці міста. Цього можна досягти шляхом спрощення правил для іноземних інвесторів, надання податкових пільг та популяризації сильних сторін і можливостей міста через міжнародні маркетингові кампанії.

Потрібно більш детально розробити довгострокове бачення та стратегію для іноземних інвесторів. Київ вже має стратегію розвитку, але потрібна окрема стратегія для приваблення іноземних інвестицій. Розробка чіткого бачення та стратегії економічного розвитку міста може допомогти прийняти інвестиційні рішення та створити стабільне, передбачуване середовище для бізнесу. Це може допомогти зміцнити довіру та впевненість серед іноземних інвесторів і створити надійну основу для сталого економічного зростання.

Також може допомогти розвиток туризму. Це може допомогти залучити більше іноземних інвестицій і дати поштовх економіці міста.

Забезпечення безпеки жителів і гостей міста. Це може допомогти зміцнити довіру та впевненість у бізнес-середовищі, що має важливе значення для залучення та утримання інвестицій.

Розробка комплексної маркетингової стратегії міста зможе допомогти місту рекламувати себе як чудовий інвестиційний напрямок. Стратегія має зосереджуватися на сильних сторонах міста, включаючи його розташування, кваліфіковану робочу силу та привабливе бізнес-середовище. Місто має інвестувати в освітні та навчальні програми, щоб забезпечити підприємствам доступ до кваліфікованої робочої сили. Це може включати партнерство з університетами та програми професійної підготовки.

Завдяки реалізації цих пропозицій Київ може позиціонувати себе як привабливий інвестиційний напрямок, що стимулює економічне зростання та забезпечує довгострокове процвітання.

Супрунюк Вікторія
*здобувач ступеня бакалавра,
ОПП «Економіка міста. Урбаністика»,
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Науковий керівник: Лойко Валерія Вікторівна,
*доктор економічних наук., професор
професор кафедри міжнародної економіки
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ МЕГАПОЛІСІВ КИТАЮ

На даний момент у світі існує більше 1000 міст та міських агломерацій, чисельність яких складає 500000 осіб. Та приблизно 500 міст з чисельність 1 млн осіб. Проте є ще більші агломерації з чисельність понад 10 млн осіб, всього їх 34. З них $\frac{1}{4}$ знаходиться в Китаї. Це Шанхай, Пекін, Чунцін, Гуанчжоу, Тяньцзінь, Шеньчжень, Сіань і Ченду. Розвиток агломерації породжує ряд проблем. Разом з метрополізаційними процесами, глобалізаційними та трансформаційними виникає поляризація населення за рівнем доходів. Одним з головних завдань цих агломерацій є зменшення соціальної та економічної нерівності. Коефіцієнт Джині за останні роки становив 0,58, він вважається високим якщо перевищує 0,4 (за даними Світового Банку). Тому зробивши порівняння бачимо, що він перевищує норму на 1,18.

До основних проблем мегаполісів Китаю можна віднести наступні.

Екологія. Як ми вже знаємо екологія Китаю знаходиться в критичному стані. Це пов'язано з тим, що Китай взяв курс на швидкий розвиток промислових підприємств, проте питання нейтралізації забруднення навколишнього середовища не було в пріоритеті. В недалекому минулому у містах Китаю був смог і всі вимушені були носити маски. Зараз керівництво країни усвідомило важливість проблеми та вживає заходів, наприклад «екологічна цивілізація», зростання кількості насаджень.

Безробіття. Значна кількість китайських жителів, які шукають роботу, створює конкуренцію на ринку праці при дефіциті робочих місць. Мешканці, які переїжджають з села в місто для подальшого проживання, не можуть знайти собі роботу та не реєструються. Коефіцієнт безробіття (офіційно) становить 3,8, хоча насправді він набагато вищий. Цей дисонанс створює, як зазначалось вище, відсутність реєстрації.

Транспорт. Міжміське сполучення запитань не викликає, проте міський транспорт розвинутий слабкіше. Транспортні мережі та гілки розвинені, проте транспортні засоби не справляються з перевезенням достатньо великої кількості людей. В Китаї 1,5 млрд. людей і їм потрібно якимось чином пересуватись. Метро, нові аеропорти, електрички – цього мало, адже для такої кількості населення потрібно щось глобальніше. Рельєф місцевості - високогір'я, пустелі стають на заваді будівництва нових транспортних мереж. По території Китаю протікає річка Янцзи – вона широка, тому значного розвитку набув річковий транспорт. Таким чином невеликі провінції вирішують проблему логістики.

Соціальні проблеми. Наразі в Китаї зростає рівень злочинності. На це може впливати ряд причин: великі міграційні потоки, кількість людей в мегаполісах та слабка політика поліції щодо дрібних крадіжок. Мобільність китайських жителів зменшилась, що значно ускладнює роботу правоохоронних органів.

Соціальна нерівність. Можна пояснити прикладом: китайський науковець відкриває нові технології, а інший тяжко працює на полі за копійки. Проблему роботи та поляризації складно вирішити для такої кількості людей. Уряд приймає певні заходи для зменшення поляризації, але цього недостатньо.

Чередніченко Анастасія Олексіївна

*здобувач ступеня магістра,
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Науковий керівник: Ушенко Наталя Валентинівна,

*доктор економічних наук., професор
професор кафедри міжнародної економіки
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

РОЛЬ УРБАНІСТИКИ У РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Все більшої актуальності, значення та масштабу набуває розвиток урбаністики. У наш час урбанізм це світовий тренд сьогодення, що сприяє ефективному налагодженню зв'язків між людьми. Територіальні громади зацікавлені у створенні та підтримці дружньої атмосфери для своїх мешканців, адже попит на створення соціальних контактів у межах житлових і комерційних просторів продовжуватиме зростати.

Урбаністика – це галузь раціонального використання простору і території відповідно до екологічних, економічних і соціальних вимог [1]. Сьогодні поняття міського планування багато в чому переосмислюється та безпосередньо пов'язане з нашим середовищем проживання та створенням простору для життя, роботи та відпочинку.

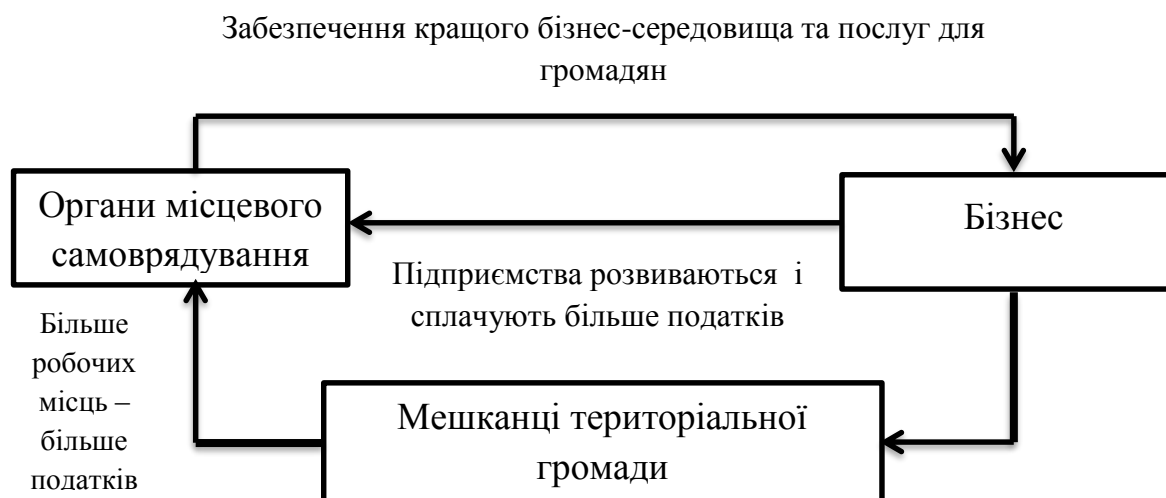
Після повномасштабного вторгнення та введення воєнного стану бізнес зазнав значних втрат. Більшість підприємств скоротили штат, призупинили діяльність, здійснили релокацію з окупованих територій або взагалі закрилися. Ті компанії, які залишилися відкритими або відновили роботу з певною затримкою, зіткнулися з безпрецедентними труднощами. Щоб вижити, багатьом довелося повністю змінити свої бізнес-моделі, знайти нових співробітників і нових постачальників, відновити логістику, а також зробити свій внесок у перемогу за рахунок пожертв і волонтерської роботи на додаток до своїх звичайних витрат. І все це в умовах, коли рівень платоспроможності клієнтів неухильно знижується.

«Урбаністичні тенденції в світовій економіці»

Урбаністика слугує не лише для покращення життя місцевих жителів територіальної громади, але й відіграє важливу роль у розвитку малого та середнього бізнесу: урбаністичний підхід до транспорту підвищує платоспроможність споживача, знижуючи витрати населення на машини та бензин; інтеграція бізнесу у місцеві спільноти дає йому переваги у маркетингу; зниження кількості паркувань зменшує вартість оренди приміщень.

Місцевий економічний розвиток неможливий без спільних дій громади. Місцевий економічний розвиток пов'язаний з діями, програмами та проектами, що підвищують конкурентоспроможність громади й покращують її екологічну економіку. Конкуруючи з іншими громадами за організацію найсприятливішого середовища щодо ведення бізнесу (наприклад, найвищої якості інфраструктури та послуг за найнижчих можливих витрат), громади мають забезпечити значний розвиток існуючого бізнесу, стимулювати створення нових підприємств та залучати інвестиції.

Збільшення податкових надходжень від зростання бізнесу та підвищення рівня зайнятості означає, що громади можуть покращувати якість послуг та інвестувати в інфраструктуру, що робить їх більш привабливими для бізнесу та сприяє подальшому підвищенню якості життя громадян. Місцевий економічний розвиток має позитивний вплив на всю громаду, включаючи муніципалітети, бізнес та громадян (рис.1.1).

Рис. 1. Значення бізнесу в економічному розвитку територіальних громад
«Урбаністичні тенденції в світовій економіці»

Джерело: складено автором на основі [2]

Особливо важливу роль у формуванні спроможних спільнот відіграють суб'єкти господарювання. Вони впливають на формування доходів бюджету, вирішення житлово-комунальних проблем, залучення іноземних інвестицій, використання та модернізації державного майна, розвиток креативної економіки громади та формування екологічної безпеки, охорона історико-культурної спадщини та сприяння розвитку територіальних громад.

Щоб сприяти розвитку бізнесу, різні зацікавлені сторони та організації локальних територій повинні брати участь у відкритих дискусіях та спільному прийнятті рішень щодо питань місцевого економічного розвитку. Необхідно мобілізувати ентузіазм підприємців і підтримувати розвиток людського капіталу. Крім того, слід розглянути можливості для організації громади та підготовки території, щоб місцевий бізнес міг розширюватися та нарощувався інвестиційний потенціал громади.

Місцеві підприємці можуть отримати консультацію щодо того, як і де придбати додаткове обладнання не лише фінансово, але й для розвитку інфраструктури свого бізнесу, наприклад фермерських ринків чи центрів підтримки бізнесу. Це створює сприятливі умови і підприємства працюють ефективніше, а ситуація із локальною зайнятістю покращується. В ідеалі податки платять і бізнес, і люди, які там працюють. Звідти частина надходить до місцевих бюджетів і реінвестується в ту ж інфраструктуру, особливо для бізнесу. Але, зрештою, жителі громади отримують вигоду від покращення якості життя. Щоб сприяти економічному розвитку громадам потрібно зробити певні кроки (рис.1.2.)

Розвиток бізнесу під час воєнного стану – це процес, пов'язаний з великою часткою невизначеності та ризику, але війна – не перший виклик, з яким зіткнувся український бізнес. Щоб стимулювати його розвиток, держава надає для цього багато можливостей українським підприємцям. По-перше, це створення сприятливих умов для внутрішньо переміщених осіб (ВПО), зокрема компенсація роботодавцям витрат на оплату праці кожного працевлаштованого ВПО та

тимчасове переміщення бізнесу з окупованих територій на іншу територію України чи іншої країни.

Рис.2. Кроки для сприяння успішного економічного розвитку територіальної громади

Джерело: створено автором на основі [3]

Розпочинаючи бізнес в умовах воєнного стану, підприємці також повинні коригувати свої бізнес-плани з урахуванням ситуації. Мінімізація звільнень повинна бути однією з головних цілей бізнес-планування воєнного стану. У такі важкі часи важливо зберегти команду фахівців. Цілями, які повинні базуватися на планах у складних умовах, можуть бути розширення існуючого асортименту продуктів, можливі зміни в бізнес-моделях відповідно до нових потреб споживачів. З початком повномасштабного вторгнення потреби населення суттєво змінилися, тому адаптація до цього може стати пріоритетом. Таким чином, крім задоволення нових потреб лояльних до компанії споживачів, компанія також зможе задовольнити потреби нових споживачів.

Вихід на міжнародні ринки може бути одним із пріоритетних напрямків нового бізнес-плану. По-перше, логічно зосередитися на тих країнах, що

підтримують Україну. На їхньому маркет-плейсі можна відстежити модель, яка згодом буде перенесена в інші країни.

Щоб досягти стабільного успіху, громадам потрібно почати з внутрішніх ресурсів. Це включає стратегічне планування, поліпшення обслуговування та плани покращення обслуговування. Члени громади мають бути залучені до цього процесу. Це дуже важливо, оскільки члени спільноти є найважливішим ресурсом і багато залежить від того, як вони співпрацюють. Деякі програми економічного розвитку шукають ресурси для організації підтримки. Крім того, потрібно буде шукати зовнішні ресурси та спільноти, де буде змога поділитися своїми проблемами та ідеями, а також, спілкуватися з особами, які приймають рішення.

Повномасштабне вторгнення РФ в Україну призвело до багатьох втрат, але історично склалося, що за такими спустошеннями слідували відновлення та розвиток. Тому, усвідомлюючи важливість, володіючи можливостями та маючи адаптивний бізнес-план, розвиток підприємництва в територіальній громаді стає не тільки необхідним, але цілком реальним та успішним для постійного та релокованого бізнесу.

Сьогодні в Україні відбувається стрімке переродження звичного для нас виду територіальних громад. Крім того, реформи децентралізації значною мірою сприяли зміцненню громад та їх влади, що стало передумовою сучасної урбанізації в Україні. На жаль, цей процес в основному відбувся через розруху, яку завдало нашим містам повномасштабне вторгнення. Але це також можливість створити сучасні українські міста на основі успішних міжнародних практик. Зараз багато всесвітньо відомих архітекторів та урбаністів розробляють нові концепції українських міст та селищ, які будуть більш екологічними, побудованими з інноваційних матеріалів, оснащеними альтернативними джерелами енергії, розвиненою інфраструктурою, простим зонуванням та сучасним виглядом. Війна скоригувала демографічні, соціальні, економічні та інші параметри, які впливають на розвиток громади. Тому українські міста майбутнього створюватимуться

шляхом переосмислення призми цінностей, комфорту та сучасної архітектури урбанізму.

Список використаних джерел

1. Наконечна К.В., Гайдученко Т.В. Урбанізаційні процеси в Україні. / Економіка міста та урбаністика: матеріали Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (23 березня 2018 р.). — К.: КНЕУ, 2018. — С. 35-37. — Режим доступу: https://kneu.edu.ua/userfiles/Department_of_Administration_and_Marketing_Personn/kreit/2018/CityAndUrbanSciences2018.pdf
2. Андрусів В., Мироненко Є. Індикатори успішності та їх інструменти в системі управління місцевими громадами. / Ukrainian Institute for the Future, 2016. - С.11-35. — Режим доступу: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/610/indykatory_cmprsd_.pdf
3. Безпалько О.М. Роль територіальних громад у забезпеченні місцевого економічного розвитку: теоретичні засади дослідження. // Економіка і організація управління — 2019. — № 1(33). — С. 116-123. — Режим доступу: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/7072>

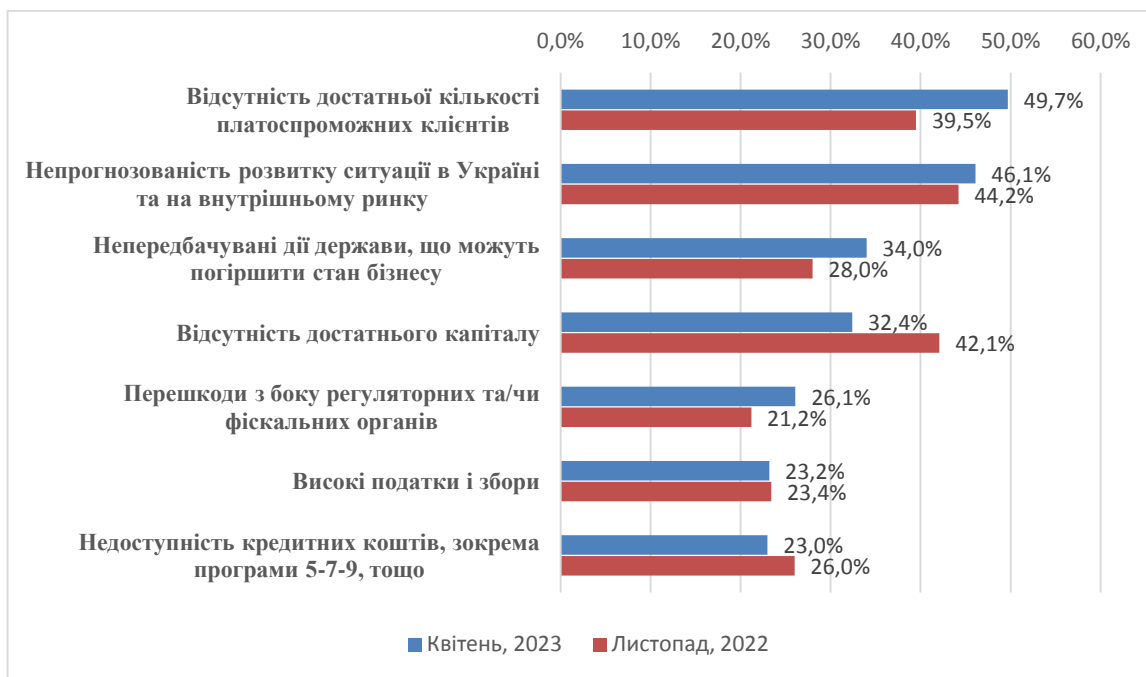
Ятлук Марія Анатоліївна,
здобувач ступеня бакалавра,
ОПП «Економіка міста. Урбаністика»,
Науковий керівник: Ушенко Наталя Валентинівна,
доктор економічних наук., професор
професор кафедри міжнародної економіки
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В СИСТЕМІ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

В сьогоденних умовах функціонування муніципальної економіки все більшу роль відіграє приватне підприємництво. Підприємництво на муніципальному рівні сприяє зайнятості населення, залученню інвестицій, збільшенню дохідної частини місцевих бюджетів, підвищенню рівня соціально-побутового забезпечення населення; впровадженню нових інновацій та технологій; формуванню нових сегментів ринку; підвищенню загального ділового та інвестиційного клімату в регіоні.

Різноманітні аспекти впливу підприємництва на муніципальну економіку формалізуються в функціях підприємства. До функцій підприємства слід віднести: виробничу, споживчу, соціально-побутову, інвестиційну, інноваційну, регуляторну та освітню [1]. Регулювання функціонування, розвитку та підтримки підприємства здійснюється на трьох взаємопов'язаних рівнях: державному, муніципальному, саморегулювання [2]. Тенденцією останніх років стало залучення іноземних компаній та неурядових організацій до вироблення та впровадження політики розвитку підприємництва в Україні та її муніципалітетах. У низці сфер, які характеризують соціально-економічний розвиток, зокрема, щодо: частки ВРП; обсягу зовнішньої торгівлі (експорту товарів); обсягу ПІІ та капітальних інвестицій; середньомісячної заробітної плати і т.д. м. Київ має лідерські позиції серед інших регіонів України.

Сьогодні, Урядом України та владою муніципалітетів прийнято ряд адаптаційних засобів, інструментів та заходів стабілізаційного характеру для подальшого розвитку підприємництва в м. Київ. Київською міською радою на рівні муніципалітету було прийнято рішення про комплексну підтримку суб'єктів господарювання в місті під час дії воєнного стану [3]. Розвиток підприємництва в Україні і м. Києві зокрема стимулюється за допомогою різноманітних заходів технічної допомоги, інформаційної підтримки, приватних ініціатив тощо. У м. Київ діє місцева програма про фінансово-кредитну підтримку суб'єктів малого та середнього підприємництва [4]. Реалізується низка консультаційних, наукових, навчальних ініціатив з підтримки українського бізнесу. Ініціативи проводяться як українськими компаніями, так і зарубіжними. Багато грантів та програм реалізуються в межах програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України».

Рис. 1. Основні проблеми функціонування бізнесу в Україні

Джерело: складено автором за даними [5,6]

У 2023 році проблемою, яка має найбільше зростання є зменшення кількості платоспроможних клієнтів. Не менш важливою проблемою є непрогнозованість розвитку ситуації в Україні та на внутрішньому ринку, яка є очевидною в умовах

«Урбаністичні тенденції в світовій економіці»

війни з РФ. Внаслідок повернення низки податків та зборів, а також податкових перевірок зростає проблема щодо непередбачуваності дій держави [5,6].

Основними напрямками, завданнями та інструментами сприяння розвитку підприємництва в м. Києві є:

- стимулювання інноваційного розвитку промислових підприємств;
- допомога в пошуку нових ринків збуту товарів та послуг;
- допомога в підготовці до переходу місцевих підприємств на європейські стандарти якості та виробництва в умовах посиленого співробітництва «Україна – ЄС»;
- фінансово-кредитна підтримка;
- створення сприятливого правового регулювання для функціонування та розвитку підприємництва;
- підвищення бізнес-свідомості та бізнес-культури місцевого населення

Виконання поставлених завдань, при правильному використанні виділених інструментів та засобів, дозволить підняти підприємницьку активність в столиці на якісно-новий рівень та забезпечити зростання муніципальної економіки, зрештою, покращити якість життя мешканців громади м. Києва.

Список використаних джерел:

1. Буркинський Б.В. Роль малого бізнесу в реформуванні економіки регіону. *Економічні інновації*, 2015. № 59. С. 6-15.
2. Прокопець Л.В. Механізми державного регулювання підприємницької діяльності. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*, 2018. № 1. С. 162-166.
3. Звіт про виконання Програми економічного і соціального розвитку м. Києва на 2021-2023 роки за 2022 рік. URL: https://dei.kyivcity.gov.ua/files/2023/2/21/Zvit_zag_2022_Pesr.pdf (дата звернення: 30.04.2023).
4. Рішення Київської міської ради від 21.09.2017 № 46/3053 про затвердження «Положення про фінансово-кредитну підтримку суб'єктів малого та середнього підприємництва у місті Києві». URL: <https://kyivcity.gov.ua/img/item/general/958.pdf> (дата звернення: 30.04.2023).
5. Стан та потреби бізнесу в умовах війни: результати опитування у листопаді 2022 року. URL: <https://business.dii.gov.ua/cases/novini/stan-ta-potrebi->

[biznesu-v-umovah-vijni-rezultati-opituvanna-v-listopadi-2022-roku](#) (дата звернення: 30.04.2023).

6. Стан, потреби та перспективи бізнесу в умовах війни, квітень 2023 рік.
URL: <https://cid.center/state-needs-and-prospects-of-business-in-the-conditions-of-war-april-2023/> (дата звернення: 30.04.2023).